

Review from 10/07/2017	Customer:	Rubric:	
Articlesize (cm2): 1312		ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ/ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ	
	Author:	Subrubric:	
	Μιχάλης Χατζηβασίλης	Πανεπιστήμιο Κύπρου	
ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ			Mediatype:Print
ημερομηνία: 09/07/2017, από σελίδα 1			

Αναγκαία η αναβάθμιση του Αντιτρομοκρατικού

Την ανάγκη αναβάθμιση του Αντιτρομοκρατικού Ουλαμού της Αστυνομίας Κύπρου, ο οποίος αποτελεί την αιχμή του δόρατος στην αντιμετώπιση τρομοκρατικών απειλών, καταγράφει έρευνα που πραγματοποιήθηκε με τη στήριξη του Security Management Programme of Study του Global College και την καθοδήγηση του Ανδρέα Καπαρδή. >>17

Αναγκαία η αναβάθμιση του Αντιτρομοκρατικού

*Τι έδειξε έρευνα για τα μέλη
των ειδικών δυνάμεων
της Αστυνομίας*

Του Μιχάλη Χατζηβασίλη

- Την περίοδο 1981-1990 έλαβαν χώρα στην Κύπρο 42 τρομοκρατικά επεισόδια
- Από τη δολοφονία Sebai και τη Χλώρακα ως τον Ιορδανό πατέρα στην Ορόκλινη

Μετά την 11^η Σεπτεμβρίου και τα τρομοκρατικά κτυπήματα στις ΗΠΑ, ο κόσμος δεν είναι πλέον ο ίδιος. Ζει υπό τη σκιά τρομοκρατικών επιθέσεων και η Ευρώπη γίνεται σχεδόν καθημερινά μάρτυρας ακραίων καταστάσεων, με αιματοκύλισμα αθώων κυρίως πολιτών. Η χώρα μας πλήρωσε το τίμημα της τρομοκρατίας τη δεκαετία 1980-1990. Σήμερα ο φόβος της πλανάται πάνω από την Ευρώπη, στη χειρότερή του μορφή.

Η τρομοκρατία είναι ένα αρχαίο φαινόμενο το οποίο στις μέρες μας έχει πάρει ανησυχητικές διαστάσεις, αφού ελλοχεύει ο κίνδυνος να περάσουν στα χέρια των τρομοκρατικών οργανώσεων όπλα μαζικής καταστροφής. Τα πρόσφατα αλληπάλληλα χτυπήματα

σε διάφορες πόλεις της Ευρώπης τονίζουν τη μεγάλη πρόκληση για τις υπηρεσίες ασφάλειας της κάθε χώρας, Αστυνομία και υπηρεσίες πληροφοριών, που έχουν την ευθύνη της αποτελεσματικής αντιμετώπισης τρομοκρατικών υποθέσεων που

γενικά στοχεύουν να προκαλέσουν πανικό και αποδιοργάνωση.

Ήταν το 1980 όταν για πρώτη φορά έκαναν την εμφάνισή τους (με τη σήμερα γνωστή στολή) μέλη της αντιτρομοκρατικής ομάδας του τάγματος των SAS του Βρετανικού Στρατού σε επιχείρηση στην Πρεσβεία του Ιράν στο South Kensington του Λονδίνου όπου τρομοκράτες κρατούσαν ομήρους. Δεν περνά μέρα χωρίς αριθμό τρομοκρατικών επεισοδίων κάπου στον κόσμο και έχουμε πια συνηθίσει εικόνες μελών επίλεκτων αντιτρομοκρατικών ομάδων ντυμένων στα μαύρα και φορώντας κουκούλες να αναλαμβάνουν δράση, πάνοπλων συστρατιωτών να περιπολούν αεροδρόμια, σταθμούς τρένων και πόλεις, ενώ ο εξονυχιστικός έλεγχος των επιβατών είναι πλέον ρουτίνα.

Εξαιρούμενων των λίγων εγχώριων τρομοκρατικών επεισοδίων, η εμπειρία της Κύπρου με την τρομοκρατία έχει άμεση σχέση με διενέξεις σε γειτονικές χώρες. Για παράδειγμα, την περίοδο 1981-1990 έλαβαν χώρα στην Κύπρο 42 τρομοκρατικά επεισόδια. Τα αδικήματα τρομοκρατίας στην Κύπρο ορίζονται στο άρθρο 5 του περί Καταπολέμησης της Τρομοκρατίας Νόμου (110(I) του 2010) και για αυτά προβλέπεται ποινή ισόβιας φυλάκισης. Αν ένας απειλήσει με τη διάπραξη τέτοιων αδικημάτων, προβλέπεται στο άρθρο 6 ποινή φυλάκισης μέχρι 10 χρόνια. Στην αντιμετώπιση τρομοκρατικών επεισοδίων ο Ειδικός Αντιτρομοκρατικός

Η μελέτη έχει τεκμηριώσει ότι τα μέλη του Αντιτρομοκρατικού στην Κύπρο, για δεκαετίες τώρα, συμβάλλουν σημαντικά στην αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, εθελοντικά, διακινδυνεύοντας τις ζωές τους

Ουλαμός (ΕΑΟ) της Αστυνομίας Κύπρου αποτελεί την αιχμή του δόρατος.

Με τη στήριξη του Security Management Programme of Study του Global College και την καθοδήγηση του καθηγητή δρος Ανδρέα Καπαρδής, Ph.D. Criminology (Cambridge), καθηγητή στο Τμήμα Νομικής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, πρόεδρο του Κυπριακού Συνδέσμου Εγκληματολογίας, έγινε μελέτη του ΕΑΟ, αξιοποιώντας

(α) ερευνητικό υλικό μέσα από 8 ατομικές ημιδομημένες συνεντεύξεις-πρόσωπο με πρόσωπο- σχεδόν αποκλειστικά μόνο με πρώην ουλαμαρχηγούς του ΕΑΟ,

(β) αρχειακό υλικό που αφορούσε τρομοκρατικά κυρίως επεισόδια στην Κύπρο, και

(γ) ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας.

Τα κύρια πορίσματα της μελέτης είναι:

➤ Η συνεχής εκπαίδευση διαχρονικά εντός και εκτός της Κύπρου, η βελτίωση στον εξοπλισμό και η πείρα μέσα από διάφορα επεισόδια έχουν αναβαθμίσει σημαντικά την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα του ΕΑΟ ώστε να είναι εφάμιλλος των παρομοίων του διεθνώς.

➤ Η ομαδική συνοχή είναι βασικό χαρακτηριστικό του ΕΑΟ.

➤ Παρόλο που η κυπριακή κοινωνία έχει αλλάξει και η Αστυνομία αντανάκλα την κοινωνία, τα μέλη του ΕΑΟ έχουν τη δική τους ταυτότητα, αυτοπεποίθηση και περηφάνια, και ζουν στην πράξη «Ο φίλος τον φίλον εν κινδύνω γιγνώσκει» και «Ο ένας για όλους και όλοι για τον έναν».

➤ Είναι έντονη η χαρά όταν μετά από μια επιτυχημένη επιχείρηση σώζεται μια ζωή, συλλαμβάνεται ένας επικίνδυνος εγκληματίας κ.λπ. και τέτοια ψυχολογική «αμοιβή» τούς κρατά σε εγρήγορση και ψηλά το ηθικό για αρκετό καιρό μετά.

➤ Ο ΕΑΟ πρέπει να αξιοποιείται περισσότερο για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος.

➤ Το γεγονός ότι μέλη του ΕΑΟ, όπως και οι αστυνομικοί γενικά, δεν εξωτερικεύουν τα αισθήματα και τις ανησυχίες τους, είναι ένας παράγοντας που συχνά δεν τους βοηθά στην αποτελεσματική αντιμετώπιση ψυχotraυματικών επεισοδίων.

➤ Ενώ έχει αναγνωριστεί και από την ηγεσία η

ανάγκη ψυχολογικής στήριξης των μελών του ΕΑΟ και των οικογενειών τους μετά από ένα βίαιο και τρομοκρατικό επεισόδιο, δεν υπάρχει ακόμη εξειδικευμένη ομάδα ψυχολογικής στήριξης στην Αστυνομία, όπως υπάρχει σε άλλες χώρες, για εκείνα τα μέλη που τη χρειάζονται.

➤ Είναι έντονο το συναίσθημα όλων όσοι έδωσαν συνέντευξη ότι η δύσκολη αποστολή, η συνεχής εκπαίδευση, οι διάφορες δυσκολίες και η συνεισφορά των μελών του ΕΑΟ αξίζουν περισσότερης έμπρακτης αναγνώρισης.

➤ Οι έξωθεν διαχρονικά παρεμβάσεις ή οι προσπάθειες παρέμβασης από κομματικούς και άλλους παράγοντες στην πρόσληψη, μετάθεση ή ανέλιξη μελών του ΕΑΟ, περιλαμβανομένου και όταν αλλάζει η κυβέρνηση, τερπιλίζει την ομαδική συνοχή και το ηθικό των μελών του ΕΑΟ, όπως και των υπολοίπων μελών της Αστυνομίας. Όπως έχει επανειλημμένως τονιστεί, η διαφθορά είναι ασυνταύτιστη με την αξιοκρατία και τον επαγγελματισμό.

Επίσης, από την έρευνα προκύπτει ότι η ανάγκη για μια σύγχρονη Αντιτρομοκρατική Μονάδα θα είναι μεγαλύτερη στο εγγύς μέλλον λόγω:

• Του τρόπου με τον οποίο εξελίσσεται το σοβαρό έγκλημα και οι εγκληματίες στην Κύπρο.

• Της ύπαρξης τρομοκρατικών οργανώσεων, της Πράσινης Γραμμής, ξένων πρεσβειών, βάσεων, μεγάλου αριθμού τουριστών από χώρες-«στόχους» κ.λπ.

• Των συνεχιζόμενων πολέμων και άλλων διενέξεων σε γειτονικές μας χώρες. Αυτό τονίζεται και από την καταδίκη δύο προσώπων που ενεργούσαν για τη Hezbollah και καταδικάστηκαν για τον σχεδιασμό επιθέσεων εναντίον Ισραηλινών στην Κύπρο (Βλ. Democratia v. Hossam Taleb Yaacoub, 2013, και Democratia v. Hussein Bassam Abdallah, 2015).

Η μελέτη έχει τεκμηριώσει ότι τα μέλη του Αντιτρομοκρατικού στην Κύπρο, για δεκαετίες τώρα, συμβάλλουν σημαντικά στην αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, εθελοντικά, διακινδυνεύοντας τις ζωές τους. Χωρίς να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι και άλλοι συμβάλλουν σημαντικά στην αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, τα μέλη του ΕΑΟ χρειάζονται, όπως και οι οικογένειές τους, περισσότερη στήριξη για να συνεχίσουν να επιτελούν την επικίνδυνη αποστολή τους όπως συμβαίνει με παρόμοιες ομάδες διεθνώς.

Ο δρ Ανδρέας Καπαρδής, Ph.D. Criminology (Cambridge), καθηγητής στο Τμήμα Νομικής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, πρόεδρος του Κυπριακού Συνδέσμου Εγκληματολογίας.

Περισσότερη στήριξη

Η διεθνής εμπειρία για δεκαετίες τώρα και η διεθνής εμπειρική βιβλιογραφία τεκμηριώνουν το αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι για τα μέλη της Ομάδας Εφόδου και ιδιαίτερα εκείνους που πυροβόλησαν και σκότωσαν υπηρετώντας τον νόμο, το κάθε επεισόδιο έχει συνέπειες για την αντιμετώπιση των οποίων χρειάζονται ουσιαστική στήριξη τόσο οι ίδιοι όσο και οι οικογένειές τους. Το κάθε μέλος του ΕΑΟ δεν υπάρχει απομονωμένο αλλά σε συνάφεια με την οικογένειά του. Το ίδιο ισχύει και για μέλη της Αστυνομίας που υπηρετούν σε άλλα τμήματα και έρχονται αντιμέτωπα με σοβαρή βία. Μέλη παρόμοιων αντιτρομοκρατικών ομάδων σε άλλες χώρες λαμβάνουν επίσης επιπρόσθετα επιδόματα όπως επίδομα καθήκοντος ή επίδομα ειδικών συνθηκών εργασίας. Σημειώτεον, στο σημείο αυτό, ότι ήδη έχει γίνει μελέτη από την ηγεσία της Αστυνομίας όσον αφορά στα επιδόματα του ΕΑΟ.

Στον χάρτη μετά τη δολοφονία του Yousef El Sebai

Το έναυσμα για την αναδιοργάνωση της αντιτρομοκρατικής ικανότητας της Αστυνομίας Κύπρου ήταν η δολοφονία του Yousef El Sebai, γενικού γραμματέα της Οργάνωσης Αλληλεγγύης για τους Λαούς της Αφρικής και της Ασίας, όταν ελάμβανε χώρα στο ξενοδοχείο Χίλτον, στη Λευκωσία, το 6ο συνέδριο της Οργάνωσης στις 17/2/1978. Το τρομοκρατικό αυτό κτύπημα στη συνέχεια εξελίχθηκε σε αεροπειρατεία στη Λάρνακα. Τα γεγονότα εκείνα τόνισαν την άμεση ανάγκη δημιουργίας μίας εξειδικευμένης μονάδας τύπου Special Weapons and Training (SWAT) και οδήγησαν στην ίδρυση την ίδια χρονιά της Μηχανοκίνητης Μονάδας Άμεσης Δράσης (ΜΜΑΔ) υπό την ηγεσία του τότε ταγματάρχη της Εθνικής Φρουράς Κώστα Παπακώστα.

Το 1979 ιδρύθηκε ο Ουλαμός Εφόδου (ΟΥΛΕΦ) της ΜΜΑΔ με αντιτρομοκρατική αποστολή και ουλαρχηγό τον Ιάκωβο Παπακώστα. Τα μέλη του ΟΥΛΕΦ έτυχαν εξειδικευμένης εκπαίδευσης για έναν μήνα στην 32η Μοίρα Καταδρομών και μίας βδομάδας στα βουνά του Μαχαιρά. Το 1985 ο ΟΥΛΕΦ μετονομάστηκε σε ΕΑΟ.

Το 1988 μέλη του ΕΑΟ στάλθηκαν στις ΗΠΑ για εξειδικευμένη SWAT εκπαίδευση στο πλαίσιο του Antiterrorist Assistance Programme στο οποίο λάμβαναν μέρος 46 χώρες. Στη συνέχεια, στο πλαίσιο του ιδίου προγράμματος, στάλθηκαν για εκπαίδευση στις ΗΠΑ μέλη του ΕΑΟ το 1989, 1991, 2000 και το 2011. Παρόλο που στα πρώτα του χρόνια έγινε προσπάθεια να χρεώσουν σε μέλη του ΕΑΟ την τραγική αποτυχία της επιχείρησης στη Χλώρακα, για την οποία την ευθύνη έφερε η επί τόπου ηγεσία, είναι αξιοσημείωτο ότι, μετά από την εκπαίδευση τριών ομάδων, τα μέλη του ΕΑΟ αξιολογήθηκαν στις ΗΠΑ ως «Best of the Best» καταλαμβάνοντας την πρώτη θέση ανάμεσα σε 46 χώρες με βαθμό 96%.

Το 1992, για να προετοιμαστούν για την επικείμενη επίσκεψη της βασιλίσσας της Μεγάλης Βρετανίας στην Κύπρο, τα μέλη του ΕΑΟ έτυχαν 15ήμερης εκπαίδευσης από τους SAS για VIP Protection. Το 1996 μέλη του ΕΑΟ, με έξοδα της κυπριακής κυβέρνησης, έτυχαν εκπαίδευσης στην Κύπρο από τους SAS. Σημαντικός σταθμός στην εκπαίδευση της ΜΜΑΔ γενικά και του ΕΑΟ ειδικά

θεωρείται η λειτουργία το 1996 του εκπαιδευτικού κέντρου στον Αναλυόντα. Το 1999 μέλη του ΕΑΟ στάλθηκαν για εκπαίδευση στο Worcester της Αγγλίας όπου τονιζόταν η ελάχιστη χρήση βίας και ήταν πιο συμβατή με το νομικό πλαίσιο της Κύπρου. Σήμερα, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος ΑΤΛΑΣ, μέλη του ΕΑΟ στέλλονται για εκπαίδευση σε άλλες χώρες μέλη.

Η προσφορά του Ουλαμού αυτού εκτιμάται ότι είναι πολυδιάστατη αλλά κυρίως περιλαμβάνει την παροχή ασφάλειας σε υπό κάλυψη αστυνομικούς σε επικίνδυνες αποστολές, τη σύλληψη επικίνδυνων οπλισμένων εγκληματιών, VIP Protection, ομηρείες, αλλά και άλλες αποστολές όπως τη μεταφορά επικίνδυνων υποδίκων και καταδίκων από και προς τα δικαστήρια ή τις Κεντρικές Φυλακές.

Μία από τις πρώτες και σημαντικές επιτυχίες του ΟΥΛΕΦ ήταν τον Δεκέμβριο του 1984 η σύλληψη στο διαμέρισμά του στην τουριστική περιοχή Λεμεσού στις 4/12/1984 του επικίνδυνου δραπετή από τις Κεντρικές Φυλακές Ανδρέα Μουστάκα, ο οποίος εξέτιε ποινή φυλάκισης για φόνο, μετά από 18 μέρες αναζήτησης.

Το 1988, η ομάδα εφόδου εκτέλεσε με μεγάλη επιτυχία μία

άκρως επικίνδυνη αποστολή στην Αθήναι, όπου ένας ένοπλος Τούρκος στρατιώτης, αφότου δολοφόνησε εν ψυχρώ εθνοφρουρό σε παρακείμενο φυλάκιο, ταμπουρώθηκε σε ένα σπίτι κρατώντας όμηρο ένα βρέφος. Πιο πρόσφατα, μία άλλη σύλληψη κατάδικου από μέλη του ΕΑΟ, θέτοντας σε κίνδυνο τις ζωές τους, ήταν η περίπτωση του Ανδρέα Ονουφρίου, τον Απρίλιο του 2014, τον οποίο καταζητούσε η Αστυνομία. Μέλη της Ομάδας Εφόδου του ΕΑΟ στις 21 Μαΐου 2016, μετά από πολύωρες διαπραγματεύσεις με έναν Ιορδανό μουσουλμάνο, ο οποίος κρατούσε όμηρο το μωρό του σε διαμέρισμα στην Ορόκλινη και απειλούσε να το σκοτώσει αν δεν επέστρεφε κοντά του η αλλοδαπή σύζυγός του, τον πυροβόλησαν και τον σκότωσαν σώζοντας το μωρό από σίγουρο θάνατο αφού είχε προλάβει να το μαχαιρώσει σοβαρά. Με τη λήξη του επεισοδίου, μέλη του ΕΑΟ έτυχαν για πρώτη φορά στήριξης από ειδικό ψυχολόγο για την αντιμετώπιση του συνδρόμου του μετατραυματικού άγχους (PTSD). Βέβαια, ο καλύτερος τρόπος για να επωφεληθεί ένας αστυνομικός από τέτοια ψυχολογική στήριξη, μετά από ένα ψυχοτραυματικό γεγονός, είναι αν αυτή καταστεί υποχρεωτική.

**Το 1979 ιδρύθηκε
ο Ουλαμός Εφόδου
(ΟΥΛΕΦ) της ΜΜΑΔ
με αντιτρομοκρατική
αποστολή**
